

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/16/2024
Identifikačné číslo spisu:	4118212666
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4118212666.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T.. V. Z., narodenej X. A. XXXX, G., Ď. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, Nitra, Farská 40, proti žalovaným 1/ B. Š., narodenej X. Q. XXXX, G., Š. X, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., Nitra, Farská 25, IČO: 36 856 282, 2/ O.. M. M. O., narodenému XX. B. XXXX, G., E. Q. I. XX, zastúpenému spoločnosťou KOTRUSZ - BENČÍK, s.r.o., Nitra, Štefánikova 57, IČO: 47 237 252, o určenie, že dary sú predmetom započítania do dedičstva po poručiťovi, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/123/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2023 sp. zn. 6Co/23/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2023 sp. zn. 6Co/23/2022 v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby a v súvisiacom výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r o z s a h u z r u š e n i a v r a c i a n a d'alšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18C/123/2018-488 z 11. novembra 2021 určil, že poručiť C. C., narodený XX. V. XXXX, zomrelý XX. M. XXXX, naposledy bytom G., A. K. XX, za svojho života poskytol dcére B. Š., rod. C., narodenej X. Q. XXXX, trvale bytom G., Š. X, peňažný dar vo výške 24 895,44 eura na kúpu domu v Nitre, peňažný dar vo výške 6 638,78 eur, ktoré dary sú predmetom započítania do dedičstva po poručiťovi; vo zvyšku žalobu zamietol; návrh na prerušenie konania zamietol; žiadnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 137 písm. c) a písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a ustanoveniami § 460, § 484 a § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že žalobkyňa sa v konaní domáhala určenia, že poručiť za svojho života poskytol dcére B. Š. peňažné dary vo výške 24 895,44 eura na kúpu domu v G., na letnú dovolenku vo výške 597,49 eura a peňažný dar vo výške 13 277 eur, poskytnutý v rokoch 2002 až 2004; osobné motorové vozidlo Renault Twingo EČ: G. XXXBC vo výške 2 721 eur a detoxikačnú vaničku vo výške 986 eur, ktoré dary sú predmetom započítania do dedičstva po poručiťovi. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobkyňa preukázala

existenciu naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože táto skutočnosť ovplyvní hodnotu zákonného dedičského podielu. Žalovaná 1/ namietala, že dary a finančné prostriedky, jej mali byť poskytnuté za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), poručiteľa a jeho manželky.

1.2. Z dedičského konania vedeného po nebohej N. C. zomrelej XX. M. XXXX sp. zn. 32D/233/2015, že dedičia manžel poručiteľky C. C., dcéry B. Š., T. V. Z. a vnuk O. M. M., O. vyhlásili, že o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), ktoré zaniklo smrťou poručiteľky uzavreli dohodu ohľadom nehnuteľného majetku, iného majetku a pasív. Dedičské konanie vedené po poručiteľovi C. C., zomrelom XX. M. XXXX je prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 18C/123/2018 a 18C/214/2016. Následne súd prvej inštancie skonštatoval, že vzhľadom na to, že žalobkyňa si v rámci dedičského podielu po matke neuplatňovala žiadny nárok titulom započítania na podiel žalovanej 1/, tak si žalobkyňa mohla uplatňovať to, čo bolo za života poručiteľa darované žalovanej 1/. Ak boli žalovanej 1/ poskytnuté za života poručiteľa finančné prostriedky, ktoré pochádzali z BSM, nemala táto skutočnosť žiadny vplyv na uplatnený nárok v rámci tohto konania, a to ani v súvislosti s tým, že žalobkyňa si v rámci dedičského konania po svojej matke, tento nárok neuplatnila. K použitiu zvukovej nahrávky poukázal súd prvej inštancie na to, že základným kritériom, ktorý má viesť k rozhodnutiu o použiteľnosti či nepoužiteľnosti záznamu rozhovoru, zaznamenaného súkromnou osobou, bez vedomia nahrávanej osoby ako dôkaz v príslušnom konaní, je pomer chránených práv a záujmov, ktoré sa v tejto súkromnej sfére stretávajú, a kde sa štát stáva arbitrom rozhodujúcim o tom, ktorý z týchto záujmov bude v danom konkrétnom strete prevažujúcim, pričom hodnotenie použiteľnosti či nepoužiteľnosti takto zadovážených informácií sa bude vykonávať podľa procesných noriem, ktoré však len vymedzujú pravidlá pre to, ako zistiť náležitým spôsobom skutkový stav a nájsť „materiálne“ právo, teda rozhodnúť o vlastnom predmete sporu. Predložený nezákonný dôkaz nemožno automaticky odmietnuť, ale ho podrobiť tzv. testu proporcionality (čl. 3 a čl. 16 Základných princípov CSP). Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobkyňa, ktorá takúto nahrávku vyhotovila, nemala k dispozícii iné prostriedky, či dôkazy, ktoré mohla použiť na miesto nahrávky, keď napríklad navrhnutý svedok B. A. zomrel. Zároveň zohľadnil i tú skutočnosť za akých okolností bola nahrávka vykonaná, keď predmetom nahrávky nebola súkromná konverzácia, ale úkon súdneho komisára a prihladol na vzťahy medzi stranami sporu a v neposlednom rade i na spravodlivý proces. Pri rozhodovaní súd prihladol na zvukovú nahrávku, a to pri rozhodovaní o započítaní do dedičstva peňažného daru vo výške 24 895,43 eura (750 000 Sk), ktorú sumu mala žalovaná 1/ obdržať od poručiteľa na kúpu nehnuteľnosti, ako i peňažný dar vo výške 6 638,78 eura, ktoré finančné prostriedky boli poskytnuté na rekonštrukciu a nadstavbu nehnuteľnosti nebohým poručiteľom. Vo zvukovej nahrávke zo 6. septembra 2017 boli potvrdené skutočnosti, že žalovaná 1/ dostala od rodičov finančný dar na kúpu domu a taktiež finančné prostriedky na rekonštrukciu - nadstavbu nehnuteľnosti vo výške 200 000 Sk. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že nie je splnená definícia obvyklého darovania, a preto určil, že tieto peňažné dary sú predmetom započítania do dedičstva po poručiteľovi a vo zvyšku žalobu ako nepreukázanú zamietol. Žalobkyňa žiadala započítať aj dar vo výške 597,49 eura na letnú dovolenku, pričom súd prvej inštancie mal za to, že žalobkyňa nad všetky pochybnosti nepreukázala svoje tvrdenia. Pri rozhodovaní prihladol na čestné vyhlásenie M. P. C., ktorá potvrdila, že žalovaná 1/ vybrala zo svojho účtu sumu na dovolenku. K časti ohľadom osobného motorového vozidla Renault Twingo, mal súd prvej inštancie za preukázané, že T. B. Š. zaplatil poručiteľovi sumu 60 000 Sk, a preto zo strany poručiteľa nešlo o dar. Žalobkyňa žiadala započítať aj detoxikačnú vaničku. Avšak podľa súdu prvej inštancie ani v tomto prípade nešlo o dar, pretože uvedená vanička bola zakúpená manželom žalovanej 1/, ktorý vypovedal ako svedok a uviedol, že kúpil vaničku ako dar svojej manželke k narodeninám. Preto i v tejto časti žalobu zamietol. Žalovaná 1/ žiadala, aby súd konanie prerušil do skončenia konania ČVS-ORP-376/NR-2021. Tento návrh na prerušenie konania súd prvej inštancie v zmysle § 164 CSP zamietol, nakoľko mal za to, že rozhodnutie v tejto veci nemôže mať význam pre rozhodnutie, a to predovšetkým s poukazom na vykonané dokazovanie v danej veci. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. marca 2023 sp. zn. 6Co/23/2022 zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že určil, že poručiteľ C. C., narodený XX. V. XXXX,

zomrelý XX. M. XXXX, naposledy bytom G., A. K. XX, G., za svojho života poskytol dcére B. Š., rod. C., narodenej X. Q.L. XXXX, trvale bytom G., Š. X, peňažný dar vo výške 12 447,72 eura na kúpu rodinného domu v G. a peňažný dar vo výške 3 319,39 eura, ktoré dary sú predmetom započítania do dedičstva po poručiťovi. Vo zvyšku žalobu zamietol. Napadnutý výrok, týkajúci sa zamietnutia návrhu na prerušenie konania potvrdil a žiadnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade bolo potrebné skúmať, či žalobkyňa v konaní preukázala naliehavý právny záujem, pretože v danom prípade nešlo o žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP, ale o žalobu na určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posudzoval, či zvuková nahrávka zo 6. septembra 2017 bola procesne prípustná, a to aj na úkor porušenia práva protistrany a podrobil ju skúmaniu v rámci tzv. testu proporcionality. Pri posudzovaní vhodnosti skúmal otázku, či je daný dôkaz skutočne vhodný (spôsobilý) na zistenie skutočnosti, ktorý je predmetom dokazovania, keď vyslovil názor, že bez takto získaného dôkazu nemala žalobkyňa k dispozícii iné prostriedky, či dôkazy, ktoré mohla použiť, keďže jej navrhnutý svedok B. A. zomrel. Tým bolo naplnené aj kritérium potrebnosti, pretože žalobkyňa bola v dôkaznej núdzi. Taktiež bolo splnené aj kritérium primeranosti, pretože pri tomto kritériu sa posudzuje závažnosť a intenzita zásahu, ako aj to, či miera zásahu do práva je primeraná cieľu, ktorý sa má nezákonným dôkazom dosiahnuť. To znamená, že opatrenia obmedzujúce základné ľudské práva a slobody nemôžu svojimi negatívnymi dôsledkami prevažovať pozitíva, ktoré predstavujú verejný záujem na týchto opatreniach. K splneniu prvej podmienky testu proporcionality odvolací súd uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie nebol žiaden iný priamy dôkaz, ktorý by mohla žalobkyňa použiť na preukázanie svojich tvrdení, ohľadne skutočne prijatých darov. Zvuková nahrávka, predložená žalobkyňou tak predstavovala významný spôsob ako dospieť k zisteniu skutkového stavu veci. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že miera zásahu do práva žalovanej 1/ bola primeraná cieľu, ktorý sa mal týmto dôkazom dosiahnuť. Podotkol, že zvukový záznam bol vykonaný v rámci dedičského konania, na pojednávaní, ktoré bolo vedené notárkou ako súdnou komisárkou a na tomto pojednávaní boli prítomní len dedičia, spolu s ich právnymi zástupcami. Nešlo o priestor prístupný verejnosti a na nahrávke boli zachytené len prednesy dedičov. Záznam, ktorý bol vyhotovený v dedičskom konaní zaznamenáva dedičské konanie, v ktorom sú uvádzané známe fakty, a nie súkromné prejavy a tieto neboli poskytnuté inej tretej osobe, ale len ako dôkaz do súdneho konania. Preto odvolací súd skonštatoval, že pripustením zvukovej nahrávky zo 6. septembra 2017 nedošlo k neprimeranému zásahu na ochranu osobnosti žalovanej 1/.

2.2. Ďalej sa odvolací súd zaoberal námietkou, že ak by aj boli poskytnuté nejaké dary, tak tieto dary boli predmetom BSM, a preto nie je možné hodnotu prípadného daru automaticky započítať v rámci dedičstva po poručiťovi C. C.. Odvolací súd k tejto otázke poukázal na to, predmetom započítania na dedičský podiel je to, čo dedič dostal bezodplatne od poručiťľa za jeho života, nad rámec obvyklého darovania, t. j. napríklad mimo rámca príležitostných darov. Na odvolacom pojednávaní vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k vyslovenému právnomu názoru odvolacieho súdu k tejto veci. Žalobkyňa sa v tejto časti stotožnila s rozhodnutím súdu prvej inštancie a žalovaná 1/ žiadala, aby súd zohľadnil tú skutočnosť, že darované finančné prostriedky patrili do BSM. Keďže tieto neboli uplatnené po smrti matky, logicky, v tomto konaní si môže žalobkyňa uplatniť iba 50 %. V tejto veci odvolací súd uviedol, že započítanie na dedičský podiel sa vzťahuje iba na dar, ktorý poskytol darca na úkor svojho majetku. Ak dary poskytli poručiťľ a jeho pozostalý manžel z BSM, má sa za to, že ide o dar dvoch darcov, pričom predmetom zápočtu je iba tá časť daru, ktorá pripadá na poručiťľa. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a určil, že poručiťľ poskytol svojej dcére (žalovanej 1/) za svojho života finančné prostriedky, ktoré sú predmetom započítania len v takej časti, ktorá v rámci BSM pripadá na poručiťľa a vo zvyšku žalobu zamietol. V otázke zamietnutia návrhu na prerušenie konania sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, pretože tento v pojednávaní veci mal dostatok dôkazov, aby vo veci mohol rozhodnúť. Napokon dodal, že trestné stíhanie, kvôli ktorému malo byť konanie prerušené, bolo zastavené, nakoľko skutok nebol trestným činom, a nebol ani dôvod na postúpenie veci. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2.

3. Proti uvedenému rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP je naplnený tým, že nie je možné súhlasiť s názorom ani so spôsobom vyriešenia nastolenej právnej otázky. Dovolateľka nesúhlasila s argumentáciou odvolacieho súdu, že ak dary poskytli poručiteľ a jeho pozostalý manžel, pričom darované veci pochádzali z BSM, tak by išlo o dar dvoch darcov. Stav, kedy vec patrí do BSM je vyjadrený jediným podielom, ktorý patrí obom manželom. Nie je preto možné uvažovať o dvoch darcoch, ale o kvázi jednom darcovi, i keď ide o dve osoby. Poukázala na to, že v tomto prípade došlo k darovaniu za trvania manželstva poručiteľa a N. C., čo znamená, že k darovaniu došlo počas trvania BSM. Dar dostala žalovaná 1/ od oboch rodičov, pričom toto darovanie bolo nedeliteľné zo strany darcov. Nemohol skrátka jeden darca darovať viac a druhý darca menej, resp. nemohol sa jeden darca rozhodnúť, že daruje vec patriacu do BSM bez toho, aby k darovaniu pristúpil aj druhý z darcov (manželov). To za akého právneho režimu prišlo k darovaniu, musí byť zohľadnené aj pri kolácii (započítaní darov), a to aj napriek tomu, že došlo k vysporiadaniu BSM po smrti toho z rodičov, ktorý zomrel skôr, v tomto prípade došlo k vyporiadaniu BSM v rámci dedičského konania po nebohej N. C.. Tento stav musí byť zachovaný z toho titulu, že obaja rodičia darovali veci žalovanej 1/ ako bezpodieloví spoluvlastníci a je na žalovanej 1/, ako na neobdarovanom dedičovi, aby sa rozhodla v ktorom z dedičských konaní si uplatní nárok na započítanie. K postupu odvolacieho súdu uviedla, že by mohlo prísť v takej situácii, kedy by k darovaniu prišlo síce počas života rodičov a za trvania BSM, avšak predmet darovania by patril len jednému z rodičov alebo by vlastními predmetu darovania boli rodičia ako podieloví spoluvlastníci. Právne posúdenie, že ide o dar dvoch darcov, považovala nesprávne a je v rozpore s inštitútom bezpodielového spoluvlastníctva. V prípade smrti jedného z manželov síce zaniká BSM, avšak tento okamih nastane až po tom ako prišlo k darovaniu. Preto právny režim platný v čase darovania za života poručiteľa, musí byť zachovaný aj v čase započítavania. Keďže dar darovali obaja rodičia v postavení bezpodielových spoluvlastníkov z pozície jedného podielu, tak musí byť zachované právo pre neobdarovaného dediča uplatniť si koláciu v rámci ktoréhokoľvek dedičského konania.

3.1. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka namietala právne posúdenie veci samej. Vymedzila otázku v znení, či „V prípade, pokiaľ boli finančné prostriedky v BSM a keď manželia poskytli darovaním finančné prostriedky niektorému z detí, či je potom predmetom zápočtu do dedičského podielu obdarovaného dediča postupom podľa § 484 Občianskeho zákonníka, v rámci dedičského konania po jednom z manželov (rodičov) iba tá časť daru, ktorá pripadá na poručiteľa“. V tejto súvislosti prezentovala názor v zmysle ktorého, ak si započítanie neuplatnila v rámci dedičského konania po skôr zomrelej matke N. C., môže si ho uplatniť neskôr v rámci dedičského konania po zomrelom otcovi C. C. v celom rozsahu daru. Neexistuje totiž žiadny dôvod na to, aby si polovicu daru započítavala v rámci dedičského konania po jednom z rodičov a zvyšnú polovicu v rámci dedičského konania po druhom z rodičov. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie; uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k dovolaniu namietala jeho nedostatočné odôvodnenie, ako aj absenciu riadne formulovaných dovolacích dôvodov podľa § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP. Zároveň poukázala na to, že nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (sp. zn. II. ÚS 465/2017). Uviedla, že podľa § 484 Občianskeho zákonníka sa pri dedení zo zákona dedičovi do jeho podielu započítava to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie; ak ide o dediča uvedeného v § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka, započítava sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Tvrdenie dovolateľky, že „neexistuje žiadny dôvod na to, aby si polovicu daru započítavala v rámci dedičského konania po jednom z rodičov a zvyšnú polovicu v rámci dedičského konania po druhom z rodičov“, považovala za nesprávnu právnu konštrukciu, ktorá je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. K argumentácii, že okruh dedičov v konaní po nebohej N. C. a nebohom Karolovi C. bol totožný, žalovaná 1/ akcentovala, že v dedičskom konaní po nebohej Eve C. si svoj dedičský podiel v plnom rozsahu uplatnil aj C. C., manžel ako dedič, a preto v prípade, ak by ktorýkoľvek iný dedič uplatnil nárok v súvislosti s § 484 Občianskeho zákonníka v dedičskom konaní po

nebohej N. C., tak k takémuto nároku by mal právo sa vyjadriť aj dedič C. C. a v prípade úspešnosti takéhoto nároku, by sa automaticky menil aj spôsob stanovenia jednotlivých dedičských podielov pre všetkých dedičov, vrátane C. C.. Podľa žalovanej 1/ sa dovolateľka snaží cestou konvalidovať tú skutočnosť, že si v konaní po nebohej matke N. C. predmetný nárok vyplývajúci z § 484 Občianskeho zákonníka, neuplatnila. Navrhla dovolanie odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že akceptoval rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj rozsudok odvolacieho súdu. Ako strana uvedeného súdneho konania a účastník dedičského konania má záujem len na dosiahnutí prejednania dedičstva a vysporiadania majetku medzi dedičmi tak, aby sa on konečne mohol postarať nový vlastník. Dlhodobé prebiehajúce dedičské konanie, ako aj s tým súvisiace spory, vrátane tohto súdneho konania, totiž vedú len k tomu, že majetok patriaci do dedičstva zostáva naďalej zablokovaný a predmetom sporov. Vzhľadom na vyššie uvedené považoval dovolanie za nadbytočné, preto ho navrhol odmietnuť. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatelnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K

posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

13. Dovolací súd posudzujúc prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods.1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné. V rámci dovolacieho prieskumu dovolací súd uprednostnil posúdenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia, preto sa následne zaoberal podstatou uplatnenej argumentácie dovolateľky vo vzťahu k nastolenej otázke.

14. Podľa § 143 Občianskeho zákonníka v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnemu nástupcovi pôvodného vlastníka.

15. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že pre vznik BSM musia byť splnené predpoklady, ktorými sú uzavretie manželstva, jeho trvanie v dobe, keď došlo k nadobudnutiu vecí, teda v dobe od uzavretia manželstva do jeho zániku, ako aj že nadobudnutá vec nie je vylúčená z BSM. Na rozdiel od podielového spoluvlastníctva v bezpodielovom spoluvlastníctve nie je kvantitatívne určený podiel spoločnej veci. To sa prejavuje nielen vo výkone práv bezpodielových spoluvlastníkov k spoločnej veci, ale aj vo vzťahu k tretím osobám.

16. Podľa § 484 Občianskeho zákonníka súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2, započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiteľ príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 neodôvodnene zvýhodnený.

17. Pri vyporiadaní dedičstva má súd zo zákona povinnosť započítať dedičovi do jeho dedičského podielu to, čo za života poručiteľa od neho bezodplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie. Započítanie sa prejaví na dedičskom podiele obdarovaného jeho zmenšením oproti podielu, na ktorý by mal nárok, keby obdarovaný nebol. Započítanie sa realizuje tak, že sa vypočíta tzv. kolačná podstata (t. j. celková hodnota dedičstva zvýšená o dary, ktoré majú byť započítané), z ktorej sa vypočítajú dedičské podiely jednotlivých dedičov a od dedičských podielov dedičov, ktorí boli obdarovaní sa odpočíta cena daru, ktorý dostali. Povinnosť uskutočniť započítanie je rozdielne upravená pri dedení zo zákona a zo závetu. Pri dedení zo zákona sa započítanie musí vykonať obligatórne a voči všetkým dedičom. Započítanie má zabrániť zvýhodneniu toho dediča, ktorý od poručiteľa nadobudol majetok bezodplatne za jeho života.

18. Z okolností preskúmvanej veci je nepochybné, že žalovaná nadobudla za života rodičov - poručiteľov N. C. a C. C. peňažné dary presahujúce rámec obvyklého darovania v rozsahu nad nezapočítanú sumu vo výške 12 447,72 eura a v sume 3 319,39 eura odvolacím súdom. V dedičskom konaní po nevohej N. C., narodenej XX. V. XXXX, zomrelej XX. M. XXXX, naposledy bytom G., A., K. XXX/XX vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 32D/233/2015, Dnot74/2015 dedičia C. C., B. Š., O., M. M., O. a T.. V. Z. uzavreli dohodu o vyporiadaní dedičstva po poručiťke, podľa ktorej majetok poručiťky v celkovej čistej hodnote dedičstva vo výške 76 521,42 eura nadobudol v celosti C. C., manžel poručiťky voči ustupujúcim dedičom bezodplatne a to osvedčením o dedičstve sp. zn. 32D 233/2015, Dnot74/2015 z 2. júna 2015 s právoplatnosťou dňom 2. júna 2015 (v spise na č. l. 83-86). Zamietnutie žaloby v prevyšujúcom rozsahu odvolací súd odôvodnil tým, že „započítanie sa vzťahuje iba na dar, ktorý poskytol darca na úkor svojho majetku. Ak dary poskytli poručiteľ a jeho pozostalý

manžel z BSM, má sa za to, že ide o dar dvoch darcov, pričom predmetom zápočtu môže byť iba tá časť daru, ktorá pripadá na poručiťa. Keďže darované finančné prostriedky patrili do BSM a neboli uplatnené po smrti matky, logicky si v tomto konaní môže žalobkyňa uplatniť iba 50 %. Z uvedeného dôvodu v prevyšujúcej časti nad započítané sumy vo výške 12 447,72 eura a 3 319,39 eura odvolací súd žalobu zamietol“.

19. S uvedeným právnym záverom sa dovolací súd nestotožňuje. Vychádzajúc z rozhodných skutkových okolností, ktorými sú darovanie spoločnej veci patriacej do BSM za života poručiťov žalovanej 1/, teda zo spoločného majetku patriaceho do BSM, ktorého rozsah podielu spoločnej veci nie je kvantitatívne určený, sa žalobkyňa právom domáha započítania poskytnutých peňažných darov v celom rozsahu. Za spoločnú vec manželov sa považuje iba vec, ktorá im prináleží do bezpodielového spoluvlastníctva. V zmysle § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka obidvaja manželia sú oprávnení a povinní spoločne a rozdielne len z právnych úkonov týkajúcich sa ich spoločnej veci (rozsudok najvyššieho súdu z 27. októbra 1993, sp. zn. 3Cdo/113/93, R 71/1994). Zo skutkových okolností danej veci totiž nevyplyva, že by poskytnuté peňažné dary boli vylúčené z majetku patriaceho do BSM, ani žeby darcovia boli vlastníkami poskytnutých darov ako podieloví spoluvlastníci. Za situácie, keď v dedičskom konaní po nevohej N. C. došlo k vyporiadaniu dedičstva dohodou v zmysle § 482 Občianskeho zákonníka tak, že majetok poručiťky v celom rozsahu nadobudol C. C. voči ustupujúcim dedičom bezodkladne, neprichádzalo do úvahy započítanie na dedičské podiely v zmysle § 483 v spojení s § 484 Občianskeho zákonníka. Právo neobdarovaného dediča uplatniť si započítanie preto musí byť zachované v rámci dedičského konania po druhom rodičovi-darcovi. Predmetom započítania v rámci dedičského konania po druhom z poručiťov (rodičov), preto nie je iba tá časť daru, pripadajúca na toho poručiťa, ale dar poskytnutý obdarovanému z majetku patriaceho do BSM v celkovej hodnote.

20. Nadväzujúc na uvedené preto dovolateľkou namietané nesprávne právne posúdenie bolo dôvodné. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie v napadnutom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolací súd ďalší uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP neposudzoval.

21. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

22. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o podanom odvolaní žalovanej 1/. Výsloveným právnym názorom vyplývajúcim z toho uznesenia v bode 19 je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

23. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.